

Mateusz Pawlak

Rola i efektywność Komisji Europejskiej w ramach polityki ds. konkurencji Unii Europejskiej : (studium przypadku firmy Microsoft)

International Journal of Management and Economics 34, 151-168

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mateusz Pawlak
Uniwersytet Łódzki

Rola i efektywność Komisji Europejskiej w ramach polityki ds. konkurencji Unii Europejskiej (studium przypadku firmy Microsoft)

Egzekwowanie polityki ds. konkurencji w Unii Europejskiej

Analizując politykę ds. konkurencji UE, warto zastanowić się nad dwoma zasadniczymi pytaniami:

- 1) Czy polityka ta stanowi niezbędną składową unijnego rynku wewnętrznego?
- 2) Czy powinna ona w całości wchodzić w skład *acquis communautaire* i podlegać jurysdykcji instytucji unijnych?

Argumenty potwierdzające słuszność pierwszego zagadnienia zostały zawarte już w traktatach założycielskich, czyli najważniejszym (pierwotnym) prawie UE. Zapisy Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1957 r.) jasno wskazały, że dla dobra europejskiego rynku zabrania się wszelkich działań, które mogłyby zakłócić stabilność rozwoju, równowagę w wymianie handlowej i uczciwość konkurencji [Baldwin, Wyplosz, 2009, s. 440]. Ponadto wolnorynkowa gospodarka na poziomie unijnym gwarantuje ochronę przed nieuczciwymi praktykami w skali kraju, skutkującymi z reguły stworzeniem „barrier wejścia” dla konkurencji z pozostałych państw członkowskich [Pelkmans, 2006, s. 242].

W odniesieniu do drugiego pytania, międzynarodowa standaryzacja wprowadza jasne zasady gry dla wszystkich członków Unii. Oznacza to, że ewentualne konflikty, spowodowane różnorodnymi systemami prawnymi poszczególnych państw, zostają mocno ograniczone, a w perspektywie czasu (i skutecznego egzekwowania unijnego prawa) wykluczone. Dodatkowo, jeśli przyjąć założenie, że poszczególne rządy kierują się w swoim postępowaniu zasadą *homo economicus*, to ich sposób prowadzenia polityki ds. konkurencji na poziomie krajowym nie będzie uwzględniał potrzeb pozostałych „unijnych przedsiębiorstw”, a nawet może je marginalizować [Pelkmans, 2006, s. 244–245].

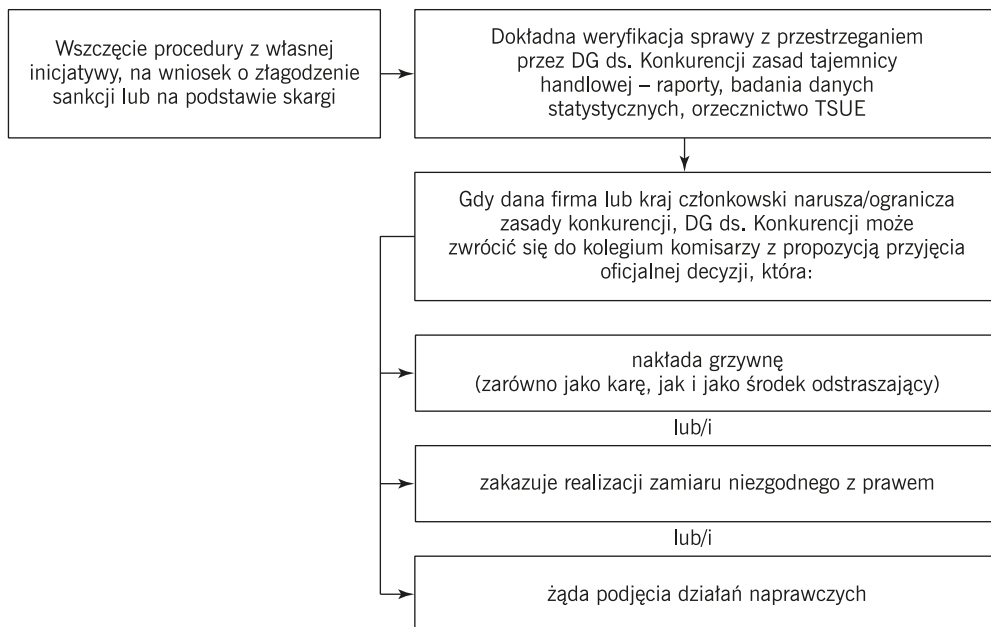
Uniknięcie wymienionych problemów przyniesie korzyści nie tylko pojedynczym konsumentom i przedsiębiorstwom, ale także całej europejskiej gospodarce. Proces kształtowania wspólnych reguł postępowania wymaga jednak efektywnej koordynacji ze strony odpowiednio uprawnionej instytucji. Egzekwowaniem przestrzegania unijnych zasad konkurencji, ujętych w art. 101–109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE, 2009 r.), zajmuje się Komisja Europejska (KE), wspomagana przez krajowe orga-

ny ochrony konkurencji. Wewnętrzną jednostką KE, odpowiedzialną za monitorowanie przestrzegania prawa w omawianej dziedzinie, jest Dyrekcja Generalna (DG) ds. Konkurencji. Jej główne zadanie (w przeciwieństwie do innych DG) nie polega na opracowywaniu inicjatyw ustawodawczych, ale na bezpośrednich działaniach skierowanych przeciwko krajom członkowskim i przedsiębiorstwom, które naruszyły unijne zasady konkurencji. Niemniej jednak, kompetencje DG ds. Konkurencji są ściśle ograniczone, a interwencje muszą być poparte rzetelnymi dowodami. Ponadto, od decyzji Dyrekcji przysługuje prawo odwołania się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹. Cztery priorytetowe sektory działań DG ds. Konkurencji to:

- 1) zapobieganie porozumieniom antykonkurencyjnym i nadużywaniu pozycji dominującej,
- 2) kontrola pomocy państwa,
- 3) kontrola połączeń/fuzji,
- 4) monitorowanie zliberalizowanych rynków.

Schemat uproszczonej procedury postępowania wyjaśniającego przez DG ds. Konkurencji przedstawiono na rysunku 1.

RYСУNEK 1. Schemat uproszczonej procedury w razie wszczęcia postępowania wyjaśniającego przez DG ds. Konkurencji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie art. 101–109 TFUE oraz głównej strony internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji KE, http://ec.europa.eu/competition/index_en.html (dostęp 12.01.2012).

Cztery filary unijnej polityki ds. konkurencji

Filar 1. Przeciwdziałanie porozumieniom antykonkurencyjnym i nadużywaniu pozycji dominującej

Porozumienia antykonkurencyjne (czyli zmony lub nieuczciwe praktyki kartelowe) zostały ściśle określone w art. 101 TFUE: „niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz rynku wewnętrznego”².

Zmony można podzielić na dwie kategorie. Pierwsza – tzw. zmony niejawne lub doskonałe (ang. *perfect collusion on output*) – zakłada, że firmy potajemnie ustalają wspólnie (w większości zawyżone) ceny, poziomy produkcji i sprzedaży, podziały rynkowe oraz inne wskaźniki ekonomiczne. Zmony doskonałe charakteryzują się cechami monopolistycznymi, jednakże w historii UE nie istnieje zbyt wiele przykładów ich występowania [Baldwin, Wyplosz, 2009, s. 429]. Druga kategoria to zmony jawne lub częściowe (z ang. *partial collusion*), zwane często kartelami [Pelkmans, 2006, s. 250]. Mimo swojej nazwy, zmony jawne są trudniejsze do wykrycia i zazwyczaj dotyczą małych i średnich przedsiębiorstw. Jawne umowy antykonkurencyjne możemy z kolei podzielić na horyzontalne (np. cenowe lub podziału rynku) oraz na wertykalne (np. selektywna dystrybucja)³.

Niestety, ze względu na wciąż niedoskonały przepływ informacji na obszarze rynku wewnętrznego UE, udowodnienie przytoczonych praktyk stanowi ogromne wyzwanie. Komisja Europejska musi być szczególnie dokładna i ostrożna w wydawaniu swoich decyzji, aby, zamiast usprawniać, nie stała się hamulcem wolnorynkowej gospodarki. Należy również pamiętać, że zapisy art. 101 TFUE, pod ściśle określonymi warunkami, umożliwiają firmom stosowanie niektórych z wymienionych działań⁴. Ponadto, Komisja wydaje ogólne i sektorowe rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, dzięki którym określone praktyki przedsiębiorstw (dotyczy to również pomocy publicznej państw członkowskich) mogą być akceptowane. Wyłączeniu najczęściej podlegają takie dziedziny, jak: pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, pomoc socjalna, pomoc regionalna, pomoc na ochronę środowiska, wsparcie przedsiębiorczości kobiet, pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁵.

Kolejnym czynnikiem mającym negatywny wpływ na konkurencję w UE jest dominująca pozycja firm, które prowadzą politykę monopolistyczną. Monopol charakteryzuje się nieoptymalną alokacją zasobów i dużymi barierami wejścia, często połączonymi z ekonomią skali oraz ochroną praw intelektualnych lub patentowych [Pelkmans, 2006, s. 254]. Prawo unijne w art. 102 TFUE definiuje i reguluje nadużywanie pozycji dominującej: „niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane jest nadużywanie przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej na rynku wewnętrznym lub na znacznej jego części, w zakresie, w jakim może wpływać na handel między pań-

stwami członkowskimi”⁶. Podobnie do art. 101 TFUE, w dalszej części art. 102 TFUE doprecyzowano rodzaje zakazanych zachowań (np. stosowanie wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych czy ograniczanie produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów). Polityka antymonopolowa KE nie powinna jednak ingerować w sam proces powstawania dużych europejskich korporacji, które w znacznym stopniu mogą przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności rynku europejskiego na arenie międzynarodowej. Interwencja DG ds. Konkurencji powinna zachodzić dopiero w przypadku nadużycia przez te przedsiębiorstwa ich dominującej pozycji.

Warto zauważyć, że terminy „pozycja dominująca” i „nadużycie pozycji dominującej” nie są synonimami. Podkreśliła to Neelie Kroes⁷ (Komisarz ds. Konkurencji w latach 2004–2009, w kolegium Jose Manuela Barroso), stwierdzając: „(...) konkurencja i konkurenci powinni być chronieni (...) popieram jednak agresywną rywalizację, przez którą cierpią niektórzy konkurenci – włączając tę stosowaną przez firmy dominujące na rynku – tak długo, jak zyskują na tym zwykli konsumenci” [Pelkmans, 2006, s. 256].

Wracając jednak do praktyk niewskazanych, warto wspomnieć o jednym z najbardziej znanych przykładów nadużycia dominującej pozycji firmy na unijnym rynku – sprawy Microsoftu. W 2008 r. KE ukarała (pierwszy raz w historii europejskiej polityki ds. konkurencji) firmę Microsoft tzw. okresową karą pieniężną za niezastosowanie się do wcześniejszych zaleceń. Microsoft został zobowiązany do udostępnienia konkurencji odpowiedniego zakresu informacji interoperatywnych⁸, umożliwiających produkcję kompatybilnego oprogramowania do systemu operacyjnego Windows oraz do dezintegracji z systemu programu Windows Media Player. Ostatecznie, Microsoft nie wywiązał się z nałożonych zobowiązań i został obciążony karą w wysokości 899 mln euro⁹, co stanowiło prawie 1/3 rocznego przychodu firmy [Baldwin, Wyplosz, 2009, s. 436]. Bardziej szczegółowo sprawa ta zostanie omówiona w dalszej części artykułu.

Filar 2. Kontrola pomocy państwa

Traktatowe umocowanie do sprawowania nadzoru przez Komisję nad subwencjami rządowymi umożliwia art. 107 TFUE: „wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie (z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w traktatach) lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”¹⁰.

W celu zrozumienia sensu kontroli KE nad subwencjami krajowymi należy przyjrzeć się bliżej wieloznaczności terminu „pomoc państwa”. Przeciwnicy kontrolowania rządów poszczególnych krajów członkowskich twierdzą, że pomoc państwowa stymuluje rozwój regionalny i przywraca konkurencyjność strategicznych przedsiębiorstw będących w bardzo trudnej sytuacji finansowej lub strukturalnej [Eekhoff, Moch, 2004, s. 23]. Ponadto, zgodnie z szeroką definicją pomocy państwowej, można do niej również zaliczyć

wspomnianą wcześniej pomoc społeczną, wsparcie w przypadku katastrof naturalnych czy subwencje dla słabo rozwiniętych regionów [Baldwin, Wyplosz, 2009, s. 445]. Biorąc pod uwagę przywołane przykłady, subwencje rządowe (zakładając, że są przemyślane i rozdystrybuowane w efektywny sposób) stają się istotnym instrumentem wzmacniającym zarządzanie i gospodarkę. Jednak pomoc taka dyskryminuje przedsiębiorstwa nie-subsydiowane w danym sektorze, przez co podważa zasady wolnorynkowej konkurencji [Eekhoff, Moch, 2004, s. 23]. Jeśli rządowa pomoc będzie procesem długotrwałym i wielosektorowym, to w rezultacie mogą pojawić się dużo bardziej negatywne jej skutki, jak stagnacja całej gospodarki. Subsidia tworzą sztuczne poczucie bezpieczeństwa firmom je otrzymującym i prowadzą do zmniejszenia nakładów na inwestycje, badania i rozwój tych firm. Zakładając, że rozpatrujemy przypadek gospodarki wolnorynkowej, sztuczne bezpieczeństwo w dłuższej perspektywie spowoduje brak umiejętności absorbowania zmian rynkowych i pozostawi te firmy daleko za konkurencją [Baldwin, Wyplosz, 2009, s. 438].

Warto nadmienić, iż na skutek kryzysu finansowego, zapoczątkowanego załamaniem się w 2007 r. rynku pożyczek hipotecznych w USA, KE przyjęła specjalny pakiet zwiększający możliwość udzielania pomocy państwowej. Przyjęte „tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego”¹¹ zawierały dwa podstawowe cele:

- 1) zachowanie ciągłości dostępu przedsiębiorstw do finansowania (np. przez umożliwienie państwu członkowskiemu udzielenia gwarancji państwowych dla pożyczek po niższych stawkach lub przyznania dopłat do oprocentowania pożyczek);
- 2) udzielenie dotacji (w wysokości do 500 tys. euro na przedsiębiorstwo) oraz zachęcenie firm do inwestowania w stabilną przyszłość (np. przez dopłaty do oprocentowania pożyczek na rozwój produktów ekologicznych)¹².

Na implementacji tymczasowych ram prawnych najbardziej skorzystały sektory bankowy i ubezpieczeniowy, w dalszej kolejności przemysł motoryzacyjny oraz rolnictwo. Według szacunków KE, łączna kwota pomocy państwowej udzielonej w 2009 r. wzrosła z ok. 0,5 do 2,2 % PKB UE (tj. do 279,6 mld euro), z czego 1,7 % PKB zostało przekazane instytucjom finansowym dotkniętym skutkami kryzysu gospodarczego¹³. Przytoczone dane i działania KE nie stanowią jednak sygnału odejścia od neoliberalnej doktryny ekonomicznej. Po pierwsze, dotyczą one sytuacji wyjątkowej i z założenia tymczasowej. Po drugie, daleko idąca interwencja państwa w gospodarkę wciąż postrzegana jest przez unijnych technokratów (oraz wielu ekonomistów) jako środek ostateczny.

Reasumując argumenty za i przeciw: pomoc państwowa w ściśle określonych sytuacjach może pomóc w redukcji ekonomicznych i regionalnych dysproporcji w UE, jak również może zostać wykorzystana jako narzędzie do walki z kryzysem gospodarczym. Niemniej jednak, znaczna część rządowych subsydiów niweluje niewidzialną rękę rynku i negatywnie wpływa na gospodarkę. Podkreśliła to Komisja Europejska, która w swoim raporcie nt. konkurencyjności w UE (jeszcze w latach 80. XX w.) stwierdziła, że pomoc państwowa stanowi narzędzie „niekompatybilne z jednolitym rynkiem wewnętrznym UE”¹⁴.

Filar 3. Kontrola połączeń (fuzji) przedsiębiorstw

Podobnie do pomocy państwowej, łączenie przedsiębiorstw stanowi sporną kategorię mechanizmów oddziałujących na rynek, a ich negatywny wpływ na gospodarkę UE długo nie był brany pod uwagę. Początkowe nieuwzględnianie w traktatach unijnych zapisów dotyczących kontroli fuzji przedsiębiorstw było spowodowane powszechnie panującym przekonaniem (w środowisku politycznym i biznesowym), że koncentracja ekonomicznego potencjału ma jedynie pozytywne skutki. Podkreślano m.in. pożądane i opłacalne efekty skali oraz skuteczną restrukturyzację słabo funkcjonujących przedsiębiorstw [Cini, McGowan, 1998, s. 117]. Łączenie przedsiębiorstw, jak stwierdza Jacques Pelkmans – analityki *think tanku* Centrum Studiów nad Polityką Europejską (Centre for European Policy Studies) – stanowi „naturalne zjawisko rynkowe” napędzające restrukturyzację, konsolidację, penetrację rynku i innowacje [Pelkmans, 2006, s. 258]. Zagrożenie pojawia się jednak w chwili, gdy stają się one niekonkurencyjne i przyjmują cechy strukturalne podobne kartelom czy zmwom, jednocześnie nie podlegając praktycznie żadnej kontroli. Duża liczba fuzji charakteryzuje głównie firmy dominujące na rynku i prowadzi do ich centralizacji, co z kolei może negatywnie wpływać na wspólną gospodarkę UE. W związku z tym, niezbędne okazało się wypracowanie skutecznych mechanizmów prewencyjnych, które kontrolowałyby wpływ fuzji na rynek UE. Zostały one ujęte w rozporządzeniu Rady Unii Europejskiej z 1989 r. (wówczas jeszcze Rady Wspólnot Europejskich), zmienionym rozporządzeniem z 2004 r., którego art. 2 stwierdza, że „koncentrację, która przeszkadzałaby znacząco skutecznej konkurencji na wspólnym rynku lub znacznej jego części, w szczególności w wyniku stworzenia lub umocnienia pozycji dominującej, uznaje się za niezgodną ze wspólnym rynkiem”¹⁵.

Jak można zauważyć, fuzje firm nie są jednoznacznie definiowane jako czynniki negatywnie wpływające na rynek wewnętrzny UE. Cech pejoratywnych nabierają dopiero w momencie pojawienia się zagrożenia nadużycia pozycji dominującej (powstałej w wyniku fuzji). W przypadku koncentracji przedsiębiorstw zakłócających konkurencję, głównym zadaniem Komisji jest jej zablokowanie do czasu opracowania przez nowo powstałą firmę odpowiednich środków zaradczych rozwiązujących problem konkurencyjności. Zgodnie z unijnym ustawodawstwem, większość transakcji transgranicznych musi zostać zgłoszona Komisji przed ich finalizacją¹⁶.

Filar 4. Monitorowanie zliberalizowanych rynków

Warto wspomnieć jeszcze o monitorowaniu przez KE zliberalizowanych rynków państw członkowskich. Mimo iż wymieniony instrument zalicza się do filarów polityki ds. konkurencji UE, jego rola jest często pomijana ze względu na trudno mierzalną skuteczność oraz brak konkretnych działań prewencyjnych. Daleko idąca liberalizacja gospodarek krajów członkowskich UE¹⁷ objęła również sektory, w których wcześniej swoje usługi świadczyli wyłącznie państwowi monopolisci (m.in. są to: transport, telekomunikacja, usługi pocztowe, energia)¹⁸. Konkurencja umożliwiła konsumentom większy wybór, niższe ceny i nowe usługi. Jednak w wielu państwach liberalizacja niektórych segmentów zakończyła się na duopolu lub oligopolu, które wciąż charaktery-

zują się bardzo dużymi barierami wejścia na rynek (w Polsce są to np. telekomunikacja lub transport kolejowy). Zadaniem Komisji jest monitorowanie opisanych rynków i nakłanianie poszczególnych rządów do promowania przejrzystych zasad konkurencji.

Pozytywny wpływ polityki ds. konkurencji na gospodarkę UE

Przedstawiona analiza poszczególnych filarów wyraźnie wskazuje na potrzebę funkcjonowania mechanizmów, które byłyby w stanie regulować zasady przejrzystej konkurencji. Jasne reguły rywalizacji na unijnym rynku, zagwarantowane i monitorowane przez niezależną instytucję (KE), zmniejszają niepewność i przeszkody przedsiębiorstw w międzynarodowym rozwoju oraz inwestycjach zagranicznych/ekspansji na rynkach pozostałych państw członkowskich. Wśród najważniejszych efektów polityki ds. konkurencji, które pozytywnie wpływają na gospodarkę UE, można wymienić:

- 1) zagwarantowanie funkcjonowania różnorodnym konkurentom i zapobieganie ich dyskryminacji – w rezultacie konsumenci otrzymują albo dobra i usługi coraz wyższej jakości, albo o coraz niższej cenie;
- 2) optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu uzyskania jak największego przychodu – jest to możliwe tylko w przypadku braku rządowych prób kontroli produkcji oraz przy wykluczeniu działań określonych grup interesu;
- 3) brak protekcyjizmu nad poszczególnymi firmami – efektywność gospodarki wzrasta wraz z gwarancją uczciwej konkurencji;
- 4) nacisk na kraje członkowskie mający na celu zagwarantowanie i monitorowanie przestrzegania zasad wolnorynkowej konkurencji.

Na koniec warto przytoczyć słowa Joaquina Almunii (Komisarza ds. Konkurencji w latach 2010–2014, w kolegium Jose Manuela Barroso), który podkreślił znaczącą rolę polityki ds. konkurencji również w przezwyciężaniu kryzysu finansowego: „Najważniejszym zadaniem jest odbudowanie i zwiększenie zaufania inwestorów (...). Nie ma jednego złotego rozwiązania. W celu odwrócenia niekorzystnego trendu, będziemy musieli zmobilizować wszystkie nasze zasoby i użyć w kompleksowy sposób wszystkich dostępnych polityk, jednakże z poczuciem wspólnego celu zarówno na poziomie narodowym, jak i europejskim. Spośród dostępnych rozwiązań, efektywna polityka ds. konkurencji wydaje się pierwszoplanowym zadaniem dla Europy (...)” [Almunia, 2011].

Microsoft kontra Unia Europejska

Uzupełniając przedstawiony zarys teoretyczny, dotyczący unijnej polityki ds. konkurencji i jej wpływu na gospodarkę UE, warto przyjrzeć się również wymiarowi praktycznemu. W tym celu do analizy została wybrana firma Microsoft, która w okresie od

stycznia 2000 r. do stycznia 2012 r. aż dziesięć razy została poddana przez KE weryfikacji w sprawie nieprzestrzegania unijnych zasad konkurencji. W podanym okresie Microsoft sześć razy składał wyjaśnienia w sprawie porozumień antykonkurencyjnych i nadużycia pozycji dominującej oraz cztery razy stanowił główny podmiot w procedurze badającej wpływ planowanych przejęć/fuzji na rynek europejski. W tabeli 1 zawarto wykaz wszystkich spraw będących przedmiotem postępowań KE. Dokładnej analizie zostaną poddane dwie wybrane sprawy – jedna związana z nadużyciem pozycji dominującej oraz druga – dotycząca przejęć.

1. Sprawa nr COMP/C-3/37.792 dotycząca nadużycia przez firmę Microsoft pozycji dominującej (ujawnienie zainteresowanym przedsiębiorstwom określonych informacji dotyczących interoperacyjności systemu Windows)

Dnia 10 lutego 2000 r., na podstawie zgłoszeń od użytkowników, przedstawicieli sektora małych i średnich przedsiębiorstw działających w branży IT (ang. *information technology*) oraz innych konkurentów firmy Microsoft, DG ds. Konkurencji wystosowała formalną prośbę do amerykańskiego giganta o dostarczenie informacji technicznych na temat systemu operacyjnego Windows 2000. Głównym zarzutem podmiotów skarżących był sposób zaprojektowania Windows 2000, który umożliwiał Microsoftowi wykorzystanie pozycji dominującej na rynku komputerowych systemów operacyjnych w przejęciu rynków systemów serwerowych oraz handlu w sieci (ang. *e-commerce*). Podstawę prawną wszczęcia ewentualnego postępowania oskarżającego stanowić miało Rozporządzenie (EWG) nr 17/62 w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu¹⁹ (zmienione później Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r.). Komisja Europejska rozróżniła również przedmiot swojego ewentualnego postępowania oskarżającego (wykorzystanie pozycji dominującej na jednym rynku w celu przeniesienia jej na inne) od przedmiotu podobnego śledztwa prowadzonego w USA (nadużycie pozycji dominującej Microsoftu na rynku systemów operacyjnych)²⁰. Po weryfikacji sprawy, KE dnia 3 sierpnia 2000 r. oficjalnie wszczęła postępowanie oskarżające. Pod koniec tego samego miesiąca, Komisja rozszerzyła zakres oskarżenia o dołączanie do systemu Windows programu odtwarzającego muzykę i pliki video – Windows Media Player, co w znaczący sposób ograniczało możliwość konsumentów w wyborze innego programu odtwarzającego²¹. Ostateczne stanowisko z listą zweryfikowanych zarzutów Microsoft otrzymał w 2003 r. W tym samym roku, Komisja po raz ostatni wezwała firmę do dostarczenia ewentualnych wyjaśnień przed podjęciem werdyktu.

W marcu 2004 r., po pięciu latach śledztwa, KE zdecydowała, że firma Microsoft wykorzystuje swoją pozycję dominującą na rynku komputerowych systemów operacyjnych w przejęciu rynków systemów serwerowych oraz handlu w sieci, jak również rynku związanego z programami odtwarzającymi muzykę i pliki video. W związku z tym, iż do dnia podjęcia decyzji Microsoft nie zaprzestał rozpatrywanych praktyk, Komisja zobowiązała przedsiębiorstwo do:

- 1) wyposażenia w ciągu 120 dni zainteresowanych konkurentów w informacje umożliwiające produkcję kompatybilnego oprogramowania do systemu Windows,
- 2) przedstawienia w ciągu 90 dni nowej wersji systemu Windows, zgodnej z zaleceniami i bez automatycznie zainstalowanego programu Windows Media Player,
- 3) zapłacenia kary finansowej w kwocie 497 mln euro za nadużycie pozycji dominującej²².

Warto wspomnieć, że decyzja została poprzedzona szczegółowymi raportami, wyjaśnieniami (również ze strony Microsoftu, który otrzymał możliwość dostępu do akt KE) oraz spotkaniami. Przykładowo, w marcu 2004 r. swoją opinię na temat działań amerykańskiego przedsiębiorstwa wyraził specjalny komitet doradczy w sprawie praktyk ograniczających i pozycji dominujących, który zgodził się z projektem decyzji Komisji. Zorganizowano również spotkanie wyjaśniające, w którym oprócz Microsoftu udział wzięli skarżący oraz osiem zainteresowanych stron trzecich – „zarówno skarżący, jak i zainteresowane strony trzecie miały na przedstawienie uwag między 30 minut a dwie godziny”²³.

W celu zapewnienia właściwej implementacji decyzji z marca 2004 r., Komisja powołała specjalnego pełnomocnika ds. monitorowania (ang. *Monitoring Trustee*)²⁴, notabene wybranego spośród czterech ekspertów figurujących na liście przedłożonej przez firmę Microsoft²⁵. Raporty pełnomocnika oraz wciąż napływające ze strony konkurencji skargi, po raz kolejny uruchomiły procedurę intensywnych spotkań i korespondencji wyjaśniającej między KE a Microsoftem. Proces konsultacji nie przyniósł jednak żadnych efektów i w 2006 r. Komisja zdecydowała się nałożyć drugą karę finansową (za niezastosowanie się Microsoftu do decyzji z 2004 r.) w wysokości 280,5 mln euro²⁶. Podobnie do decyzji z 2004 r., ostateczna treść oskarżenia została wcześniej skonsultowana z komitetem doradczym oraz urzędnikiem przeprowadzającym spotkania wyjaśniające.

Analogiczna sytuacja powtórzyła się w 2008 r., kiedy KE nałożyła trzecią już karę pieniężną (za okres od dnia 21 czerwca 2006 r. do dnia 21 października 2007 r.) w wysokości 899 mln euro²⁷. Bezprecedensowość omawianej sprawy podkreśliła wówczas Komisarz Neelie Kroes, która wydała następujące oświadczenie: „Microsoft jest pierwszą firmą w pięćdziesięcioletniej historii polityki ds. konkurencji UE, która została ukarana za niezastosowanie się do wcześniejszej decyzji w sprawie nadużycia pozycji dominującej. Mam nadzieję, iż dzisiejsza decyzja (z 2008 r., [przyp. aut.]) zamyka ciemny rozdział w działalności Microsoftu w odniesieniu do niewypełnienia zobowiązań nałożonych przez Komisję w marcu 2004 r., jak również spowoduje ona, że zdefiniowane kryteria, których słuszność została potwierdzona wyrokiem Sądu Pierwszej Instancji we wrześniu 2007 r., zostaną przez Microsoft należycie spełnione”²⁸.

Należy jednak zaznaczyć, iż mimo nakładanych kar, amerykański koncern w okresie marzec 2004–grudzień 2011 wypełnił znaczną część nałożonych zobowiązań. Fakt ten

odnotowała także KE, która w 2009 r. wstrzymała prace stałego pełnomocnika ds. monitorowania na rzecz ewentualnych badań weryfikacyjnych przeprowadzanych *ad hoc*. Microsoft stara się również (stan na styczeń 2012 r.) o zniesienie lub znaczne zmniejszenie kary nałożonej w 2008 r. Od ostatecznego wyroku w sprawie Microsoftu mogą zależeć także inne sprawy. Przykładowo podtrzymanie decyzji może mieć analogiczne skutki dla firmy Intel, która w 2009 r. została ukarana grzywną w wysokości 1,6 mld euro. Z wyegzekwowania 899 mln euro od Microsoftu usatysfakcjonowani będą z kolei inni kluczowi konkurenci, np. IBM czy Oracle.

2. Sprawa nr COMP/M.6281 dotycząca przejęcia firmy Skype przez firmę Microsoft

Dnia 2 września 2011 r., zgodnie z art. 4 Rozporządzenia Rady w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Rozporządzenie), KE otrzymała notyfikację w sprawie przejęcia firmy Skype przez firmę Microsoft w wyniku zakupu stuprocentowego udziału w akcjach. Strony podpisały w tym celu wstępne porozumienie cztery miesiące wcześniej. Na podstawie art. 3 Rozporządzenia²⁹ Komisja stwierdziła, iż koncentracja posiada wymiar wspólnotowy. W szczególności zwróciła uwagę na:

- wysokość światowego zagregowanego obrotu stron, który łącznie przekraczał 2 500 mln euro;
- wysokość zagregowanego obrotu stron w przynajmniej trzech krajach członkowskich (w tym wypadku Niemiec, Włoch i Wielkiej Brytanii), który łącznie przekraczał 100 mln euro, a jednocześnie obroty każdej ze stron w każdym z tych państw wyniosły więcej niż 25 mln euro;
- łączny obrót przypadający na UE każdej ze stron, który wyniósł więcej niż 100 mln euro, a ani Microsoft, ani Skype nie uzyskały więcej niż dwie trzecie swoich łącznych obrotów przypadających na UE w jednym i tym samym państwie członkowskim³⁰.

Upraszczać wymienione kryteria, planowane przejęcie spełniło wszystkie zapisy art. 1 ustęp 3 Rozporządzenia, w związku z czym KE wszczęła postępowanie w sprawie ewentualnych negatywnych efektów koncentracji na unijnym rynku. Procedura weryfikacyjna została przeprowadzona rzetelnie, uwzględniając charakterystykę stron, sytuację na rynku, na którym funkcjonują obydwie przedsiębiorstwa, oraz ocenę efektywności konkurencji. Argumenty ostatecznej decyzji Komisji zostały sformułowane w 223 punktach, w których ujęto również specjalistyczne grafy i tabele statystyczne.

W tekście nie umieszczono kwestii objętych tajemnicą handlową, jednakże w miarę możliwości zastąpiono je ogólnymi charakterystykami. W podsumowaniu z dnia 7 października 2011 r., KE zdecydowała, iż przejęcie Skype'a przez Microsoft nie stanowi zagrożenia zakłócenia konkurencji i jest zgodne zarówno z zasadami rynku wewnętrznego UE, jak i Układu o Utworzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego³¹.

TABELA 1. Wykaz spraw firmy Microsoft będących przedmiotem postępowań Komisji Europejskiej w ramach polityki ds. konkurencji UE (styczeń 2000 – styczeń 2012)

Zakres polityki ds. konkurencji UE	Data ostatniej decyzji	Tytuł sprawy	Krótkie podsumowanie
I. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	18.04.01	PO/Microsoft + UPC	Sprawa dotyczyła wywierania przez Microsoft wpływu na kontrahentów podczas wyboru technologii do urządzeń STB (ang. <i>set-top box</i>). Postępowanie zostało umorzone po zlikwidowaniu jednej i gruntownej restrukturyzacji drugiej tzw. „Rady ds. Technologii”, przez które Microsoft miał możliwość wywierania wpływu na partnerów. „RdI” zostały powołane z inicjatywy Microsoftu podczas współpracy z UPC i NTL.
II. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	18.04.01	PO/Microsoft + NTL	jw.
III. Połączenia/fuzje	09.03.05	Microsoft/Time Warner/Content-Guard JV (4064)	KE zawiesiła weryfikację przejęcia przez Microsoft oraz Time Warner kontroli nad spółką ContentGuard, dostawcą rozwiązań DRM (zarządzanie prawami dostępu do treści cyfrowych). Powodem zawieszenia było pojawienie się trzeciego udziałowca – firmy Thomson – i zmniejszenie w ten sposób groźby ewentualnego zakłócenia europejskiej konkurencji
IV. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	14.01.08	Microsoft (ECIS complaint)	KE uruchomiła dochodzenie na podstawie skargi ECIS (ang. European Committee for Interoperable Systems) ws. ograniczania przez Microsoft interoperatywności swoich produktów. Sprawa była kontynuowana pod innym numerem
V. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	04.03.09	Microsoft	Microsoft został zobowiązany przez KE do udostępnienia konkurencji odpowiedniego zakresu informacji interoperacyjnych umożliwiających produkcję kompatybilnego oprogramowania do systemu operacyjnego Windows oraz do dezintegracji z systemu programu Windows Media Player. Ostatecznie, Microsoft nie wywiązał się z nałożonych zobowiązań i został obciążony historyczną okresową karą pieniężną w wysokości 899 mln euro

cd. tabeli I

Zakres polityki ds. konkurencji UE	Data ostatniej decyzji	Tytuł sprawy	Krótkie podsumowanie
VI. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	02.03.10	Microsoft (Tying)	KE uruchomiła dochodzenie na podstawie dwóch skarg – (1) ECIS ws. ograniczania przez Microsoft interoperatywności swoich produktów oraz (2) Operty (<i>inter alia</i>) ws. wiązania ze sobą przez Microsoft oddzielnych oprogramowań (m.in. dołączanie Internet Explorer jako domyślnej przeglądarki systemu Windows). Finalnie, Microsoft zgodził się na: (1) zwiększenie interoperatywności swoich produktów, co opublikował na swojej stronie za pomocą publicznych zobowiązań; (2) udostępnienie możliwości wyboru, którą przeglądarkę zainstalować jako domyślną; oraz (3) na opcję wyłączenia i włączania przeglądarki Internet Explorer
VII. Połączenia /fuzje	18.02.10	Microsoft/ Yahoo! Search Business	KE zaakceptowała porozumienie Microsoft i Yahoo dotyczące wzajemnej współpracy na rynku wyszukiwarek, uznając je za niezagrażające zasadom europejskiej konkurencji. W grudniu 2011 r. Microsoft w porozumieniu z kilkoma innymi firmami przygotowywał ofertę przejęcia pakietu mniejszościowego w Yahoo, ale zarząd firmy informował również o alternatywnych propozycjach
VIII. Porozumienia antykonkurencyjne i nadużywanie pozycji dominującej	01.12.10	Omnis/ Microsoft	KE odrzuciła wniosek Grupy Omnis ws. domniemanego łamania przez Microsoft zasad konkurencji na rynku ERP i EAS (ang. Enterprise Resource Planning – Planowanie Zasobów Przedsiębiorstwa oraz ang. Enterprise Application Software – Zintegrowane Aplikacje Biznesowe). Grupa Omnis składała (bezsukcesyjnie) kilka wniosków, w tym również prośbę o umożliwienie bezpośredniego przesłuchania przed KE
IX. Połączenia/fuzje	07.10.11	Microsoft/ Skype	KE zaakceptowała przejęcie przez Microsoft internetowego dostawcy połączeń głosowych i video firmę Skype, uznając je za niezagrażające zasadom europejskiej konkurencji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji KE, dostępnego na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/competition/dojade/iseif/index.cfm?clear=1&policy_area_id=1 (dostęp 12.01.2012).

Podsumowanie studium przypadku firmy Microsoft

Microsoft w okresie od stycznia 2000 r. do stycznia 2012 r. aż dziesięciokrotnie był podmiotem w sprawach związanych z nieprzestrzeganiem unijnych zasad konkurencji. Jednak tylko w czterech przypadkach KE podjęła decyzje egzekwujące zmiany w realizowanych działaniach amerykańskiego giganta. Biorąc pod uwagę poziom dochodów Microsoftu i jego pozycję na rynku, nałożone przez Komisję zobowiązania i kary być może nie wydają się wygórowane. Niemniej ich rola, która nie polega na znacznym osłabieniu pozycji przedsiębiorstwa, tylko na umożliwieniu innym graczom dostępu do rynku i stworzeniu uczciwych warunków gry, została spełniona. Warto jeszcze raz podkreślić rzetelność Komisji, która przed podjęciem sankcji konsultowała projekty (kikudziesięciostronicowych) decyzji z komitetami doradczymi, umożliwiała spotkania wyjaśniające oraz powołała specjalistycznych pełnomocników monitorujących. Jeśli nie istniałaby wspólnotowa polityka ds. konkurencji i instytucja, która monitoruje sytuację we wszystkich państwach członkowskich, Microsoft mógłby regularnie nadużywać swojej dominującej pozycji, przez co negatywnie wpływałby na cały unijny rynek.

Argument, iż Unia może stracić zainteresowanie wielkich firm, jeśli będzie prowadziła zbyt restrykcyjną politykę ds. konkurencji, również wydaje się bezpodstawny. Po pierwsze, zyski z tytułu działalności przedsiębiorstwa na wspólnotowym rynku znacznie przekraczają koszty implementacji zmian i kar nałożonych przez Komisję. Po drugie, koncerny typu Microsoft często podlegają podobnej weryfikacji w kraju macierzystym oraz innych regionach świata, zatem polityka ds. konkurencji nie wydaje się „czynnikiem odstrasającym” inwestycje. Przykładowo, Departament Sprawiedliwości USA prowadził równoczesne postępowanie w sprawie związanej z nadużyciem przez Microsoft pozycji dominującej na rynku amerykańskim, w związku z brakiem interoperatywności systemu Windows 2000.

Historia dziesięciu spraw amerykańskiego giganta, z których szczegółowiej przeanalizowano dwa postępowania, świadczy o skuteczności KE (w danym przypadku). Skuteczność unijnej instytucji nie polega tylko na nałożeniu kary czy zmuszeniu danego przedsiębiorstwa (w tym wypadku Microsoftu) do przyjęcia zmian w swojej polityce, o które wnioskuje inne firmy, ale również na rzetelności i obiektywnej ocenie, tj. braku niepotrzebnej interwencji w wolny rynek. Potwierdzają to statystyki ujęte przez KE już w całościowym „Sprawozdaniu dotyczącym polityki konkurencji za rok 2010”, które mimo dużej liczby wniosków o wszczęcie postępowania wskazują na stosunkowo małą liczbę bezpośrednich ingerencji unijnego organu. Łączna liczba decyzji wykonawczych w zakresie przepisów antymonopolowych i karteli w latach 2005–2010 wyniosła 76 (decyzji), przy czym zastosowanie przez KE definitywnego zakazu dotyczyło 38 karteli i 10 praktyk monopolistycznych. W tym samym okresie, doszło do 128 interwencji na 1901 wszczętych postępowaniach w sprawie łączenia przedsiębiorstw.

W odniesieniu do pomocy państwowej, w żadnym roku w latach 2004–2007 łączne wsparcie finansowe krajów unijnych nie przekroczyło 1 % PKB UE, co w dużej mierze spowodowane było aktywnymi działaniami Komisji w danej dziedzinie. Sytuacja zmieniła się w latach 2008–2009, kiedy wysokość pomocy państw członkowskich wzrosła kolejno do 2,5 i 3,6 % PKB UE. Jednakże, jeśli odejmie się od zaprezentowanych wyników pomoc udzieloną w wyniku kryzysu gospodarczego, to sumy w obu przypadkach nie przekraczają 0,7 % PKB UE³².

Na koniec, w celu uzupełnienia analizy europejskiej polityki ds. konkurencji, warto również wskazać jej podstawowe mankamenty. Szczegółowe postępowania prowadzone przez KE wymagają od przedsiębiorstw dodatkowego zaangażowania czasowego (sprawy często trwają kilka lat), jak również skutkują konkretnymi stratami finansowymi (koszty przygotowania odpowiednich raportów i badań wyjaśniających oraz stracone przychody z wstrzymanych inwestycji). Dodatkowo, w przypadku pomocy państwa, wymagana zgoda Komisji przedłuża harmonogram programu ratunkowego dla kluczowych sektorów czy przedsiębiorstw, co może prowadzić do znacznego pogorszenia się ich trudnej sytuacji ekonomicznej lub strukturalnej, w szczególności podczas kryzysu gospodarczego. Z drugiej strony, sytuacje kryzysowe charakteryzują się większym marginesem przyzwolenia społecznego i politycznego dla interwencjonizmu państwowego, zatem obecność neutralnego podmiotu (KE), posiadającego odpowiednie środki do kompleksowej oceny sytuacji i w razie potrzeby do wyegzekwowania swoich zaleceń, stanowi gwarancję racjonalnego podejmowania decyzji.

Mimo powyższych (negatywnych) argumentów, przedstawiony bilans spraw na linii Microsoft – Komisja Europejska oraz wyszczególnione w podsumowaniu części teoretycznej efekty polityki ds. konkurencji, pozwalają autorowi podtrzymać przyjętą tezę o istotnej roli KE w ramach omawianej dziedziny, jak również podkreślić pozytywny wpływ polityki ds. konkurencji na gospodarkę Unii.

Przypisy

¹ Polityka konkurencji Unii Europejskiej, „Fact Sheet” Komisji Europejskiej, 3/2/2011 (PL), dostępne na: http://ec.europa.eu/dgs/competition/factsheet_general_pl.pdf (dostęp 03.01.2012).

² Wersje Skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Belgia, 2010, art. 101 TFUE.

³ Nie wszystkie preferencyjne umowy horyzontalne lub wertykalne muszą wskazywać na działalność kartelu.

⁴ Wersje Skonsolidowane Traktatu.

⁵ Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2010, Komisja Europejska, KOM (2011) 328. wersja ostateczna, Bruksela, 10.06.2011.

⁶ Wersje Skonsolidowane Traktatu, art. 102 TFUE.

⁷ Neelie Kroes w kolegium Jose Manuela Barroso w latach 2010–2014 została Komisarzem ds. Agencji Cyfrowej, portfolio ds. konkurencji przejął Hiszpan Joaquín Almunia.

⁸ Interoperatywne informacje umożliwiają różnym producentom wytwarzanie substytucyjnego oprogramowania kompatybilnego z już istniejącym oprogramowaniem z innej dziedziny, np. w systemie operacyjnym Windows można używać programu przeglądarki internetowej Internet Explorer, ale również powinna istnieć możliwość instalacji Mozilla Firefox czy Google Chrome.

⁹ Wpływy finansowe z nałożonych kar z tytułu nieprzestrzegania zasad konkurencji zasilają unijny budżet, jednakże nie poprzez jego zwiększenie, ale redukcję składek państw członkowskich.

¹⁰ Wersje Skonsolidowane Traktatu, art. 107 TFUE.

¹¹ Początkowo miały obowiązywać do 31 grudnia 2010 r., niemniej data wygaśnięcia obowiązywania tymczasowych norm prawnych jest regularnie przedłużana (stan na styczeń 2012 r.).

¹² Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2009, Komisja Europejska, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg i Bruksela, 2010, s. 19.

¹³ Ibidem, s. 22.

¹⁴ Commission – Tenth Report on Competition Policy, Office for Official Publications of the European Communities, Bruksela i Luksemburg, 1981, s. 111.

¹⁵ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, art. 2 ust. 3, dostępne na: www.uokik.gov.pl/download.php?id=475 (dostęp 05.01.2012).

¹⁶ Polityka konkurencji Unii Europejskiej..., op.cit .

¹⁷ Liberalizacja rynku według tzw. kryteriów kopenhaskich jest jednym z warunków przystąpienia do UE.

¹⁸ Polityka konkurencji Unii Europejskiej..., op.cit .

¹⁹ Artykuły nr 81 i 82 zostały zmienione w TFUE na artykuły nr 101 i 102.

²⁰ Commission examines the impact of Windows 2000 on competition, European Commission Press release, IP/00/141, 10.02.2000.

²¹ Commission initiates additional proceedings against Microsoft, European Commission Press release, IP/01/1232, 30.08.2001.

²² Commission concludes on Microsoft investigation, imposes conduct remedies and a fine, European Commission Press release, IP/04/382, Bruksela, 24.03.2004.

²³ Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające w sprawie COM-P/C-3/37.792 – Microsoft, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, C 26, Luksemburg i Bruksela, 06.02.2007.

²⁴ Został nim naukowiec specjalizujący się w informatyce i komputerach – profesor Neil Barret.

²⁵ Competition: Commission appoints Trustee to advise on Microsoft's compliance with 2004 Decision, European Commission Press release, IP/05/1215, Bruksela, 05.10.2005.

²⁶ Competition: Commission imposes penalty payment of €280.5 million on Microsoft for continued non-compliance with March 2004 Decision, European Commission Press release, IP/06/979, Bruksela, 12.07.2006.

²⁷ Decyzja Komisji z dnia 27 lutego 2008 r. określająca ostateczną kwotę okresowej kary pieniężnej nałożonej na Microsoft Corporation decyzją C(2005) 4420 wersja ostateczna, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, C 166, Luksemburg i Bruksela, 18.07.2009.

²⁸ Antitrust: Commission imposes € 899 million penalty on Microsoft for non-compliance with March 2004 Decision, European Commission Press release, IP/08/318, Bruksela, 27.02.2008.

²⁹ Zgodnie z art. 3 Rozporządzenia, koncentracja posiada wymiar wspólnotowy, jeśli łączny obrót jednej lub wszystkich stron przekracza określone (w artykule) kwoty. W zależności od punktów artykułu, progi kwot odnoszą się do obrotu w UE lub do obrotu na rynku światowym. Więcej informacji: Rozporządzenie Rady (WE) NR 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 24, Luksemburg i Bruksela, 29.01.2004, art. 3.

³⁰ Case No COMP/M.6281 – MICROSOFT/SKYPE, Office for Publications of the European Union, C(2011) 7279, Luksemburg i Bruksela, 07.10.2011, s. 2.

³¹ Ibidem, s. 37.

³² Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2010..., op.cit., s. 19–21.

Bibliografia

Baldwin R., Wyplosz Ch., 2009, *The Economics of the European Integration*, McGraw-Hill Education, 3. edycja, Londyn

Cini M., McGowan L., 1998, *Competition Policy in the European Union*, Macmillan, Londyn

Eekhoff J., Moch Ch., 2004, *Competition – the Core of Market Economy*, [w:] *Competition Policy in Europe*, red. Eekhoff J., Springer, Nowy Jork

Pelkmans J., 2006, *European Integration: Methods and Economic Analysis*, Financial Times /Prentice Hall, 3. edycja, Harlow

Komisja Europejska, 2005, *Polityka konkurencji UE a konsument*, „Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich”, KD-56-03-433-PL-C, Luksemburg

Microsoft odwołał się do trybunału UE ws. grzywny, Forbes.pl, 24.05.2011, <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/wydarzenia/microsoft-odwolal-sie-do-trybunalu-ue-ws--grzywny,15174,1> (dostęp 18.12.2011)

Polityka konkurencji Unii Europejskiej, „Fact Sheet” Komisji Europejskiej, 3/2/2011 (PL), http://ec.europa.eu/dgs/competition/factsheet_general_pl.pdf (dostęp 03.01.2012)

Przejęcie Skype’a: UE rozpatruje skargi na Microsoft, EurActiv.pl, 28.09.2011, <http://www.euractiv.pl/gospodarka/artykul/przejecie-skypea-ue-rozpatruje-skargi-na-microsoft-002965> (dostęp 20.12.2011)

Materialy źródłowe

Almunia Joaquin, *Unleashing Europe’s potential for growth: The role of competition policy*, przemowa na „Competition Summit 2011”, Bruksela, 01.12.2011

Antitrust: Commission imposes € 899 million penalty on Microsoft for non-compliance with March 2004 Decision, European Commission Press release, IP/08/318, Bruksela, 27.02.2008

Antitrust: Commission initiates formal investigations against Microsoft in two cases of suspected abuse of dominant market position, European Commission Press release, MEMO/08/19, Bruksela, 14.01.2008

Antitrust: Commission welcomes Microsoft’s roll-out of web browser choice, European Commission Press release, IP/10/216, Bruksela, 02.03.2010

Case No COMP/M.6281 – MICROSOFT/SKYPE, Office for Publications of the European Union, C (2011) 7279, Luksemburg i Bruksela, 07.10.2011

Commission concludes on Microsoft investigation, imposes conduct remedies and a fine, European Commission Press release, IP/04/382, Bruksela, 24.03.2004

Commission examines the impact of Windows 2000 on competition, European Commission Press release, IP/00/141, Bruksela, 10.02.2000

Commission initiates additional proceedings against Microsoft, European Commission Press release, IP/01/1232, Bruksela, 30.08.2001

Commission – Tenth Report on Competition Policy, Office for Official Publications of the European Communities, Luksemburg i Bruksela, 1981

Competition: Commission appoints Trustee to advise on Microsoft's compliance with 2004 Decision, European Commission Press release, IP/05/1215, Bruksela, 05.10.2005

Competition: Commission imposes penalty payment of €280.5 million on Microsoft for continued non-compliance with March 2004 Decision, European Commission Press release, IP/06/979, Bruksela, 12.07.2006

Decyzja Komisji z dnia 27 lutego 2008 r. określająca ostateczną kwotę okresowej kary pieniężnej nałożonej na Microsoft Corporation decyzją C(2005) 4420. wersja ostateczna, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, C 166, Luksemburg i Bruksela, 18.07.2009

Mergers: Commission approves acquisition of Skype by Microsoft, European Commission Press release, IP/11/1164, Bruksela, 07.10.2011

Mergers: Microsoft and Time Warner abandon acquisition of control in ContentGuard as Thomson purchases a one third stake, European Commission Press release, IP/05/295, Bruksela, 15.03.2005

Microsoft agrees not to influence technology decisions of European digital cable operators, European Commission Press release, IP/01/569, Bruksela, 18.04.2001

Non-opposition to a notified concentration (Case COMP/M.6281 – Microsoft/Skype), Official Journal of the European Union, C 341/2, Luksemburg i Bruksela, 22.11.2011

Rozporządzenie Rady (WE) NR 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 24, Luksemburg i Bruksela, 29.01.2004

Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2009, Komisja Europejska, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Bruksela i Luksemburg, 2010

Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2010, Komisja Europejska, KOM (2011) 328. wersja ostateczna, Bruksela, 10.06.2011

Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające w sprawie COMP/C-3/37.792 – Microsoft, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, C 26, Luksemburg i Bruksela, 06.02.2007

Streszczenie decyzji Komisji z dnia 16 grudnia 2009 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 54 Porozumienia EOG, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2010/C 36/06, Luksemburg, 13.02.2010

Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, dostępny na portalu EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu/pl/treaties/index.htm#founding> (dostęp 03.01.2012)

Wersje Skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, ISBN 978-92-824-2586-2, Luksemburg i Bruksela, 2010

The role and effectiveness of the European Commission within the framework of the European Union competition policy (the case study of Microsoft)

Summary

The objective of the paper is illustration, based on both theoretical assumptions, as well as the practical examples, of the mechanisms functioning within the European Union competition policy. The Author attempts to prove the thesis that adequate and effective actions of the European Commission within the framework of competition policy have a positive impact on the EU economy.

The first part of the article presents the main pillars of the EU competition policy and their treaty provisions. The second part provides the reader with the case of Microsoft Corporation, against which over the period between January 2000 and January 2012, the European Commission initiated ten legislative proceedings due to the company's non-compliance with the EU competition principles. The Author carries out the assessment of particular pillars of the competition policy, as well as analysis on the results of the agreements between the European Commission and Microsoft.

Key words: the EU competition policy, the Microsoft case study

Słowa kluczowe: polityka EU ds. konkurencji, przypadek Microsoft